

Sygn. akt XV C 30/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant: stażysta Mikołaj Gacek

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2016r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R.

przeciwko N. M. i małoletniej J. M. reprezentowanej przez matkę A. M. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych N. M. i małoletniej J. M. reprezentowanej przez A. M. (1) na rzecz powódki M. R. kwotę 25.168,23 zł (dwadzieścia sześć tysięcy sto sześćdziesiąt osiem złotych i 23/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 4.02.2015r. do dnia 31.12.2015r., z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1.01.2016r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 620,84 zł (sześćset dwadzieścia złotych i 84/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 listopada 2014r. wniesionym przeciwko pozwanej N. M. i małoletniej J. M. reprezentowanej przez matkę A. M. (1) powódka M. R. domagała się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 105.000 zł : z odsetkami ustawowymi od kwoty 20.000 zł od dnia 03.02.2009r. do dnia zapłaty , ponadto z odsetkami maksymalnymi od kwoty 20.000 zł od dnia 31.12.2008r. do dnia 02.02.2009r oraz od kwoty 85.000zł od dnia 22.04.2009r. do dnia zapłaty, oraz zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że jej roszczenie wynika z faktu zawarcia z M. M. (1) (ojcem powódek) dwóch umów pożyczek :

- w dniu 31 grudnia 2008r. na kwotę 20.000 zł , z terminem zwrotu do dnia 2 lutego 2009r.

- w dniu 22 kwietnia 2009r. na kwotę 85.000 zł, z terminem zwrotu do dnia 22 czerwca 2009r.

Pożyczki nie zostały udzielone w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, pieniądze zostały przekazane M. M. (1) i do dnia wniesienia pozwu nie zostały zwrócone.

Żądanie w zakresie odsetek zostało skorygowane z uwagi na fakt że odsetki umowne przewidziane w obu umowach pożyczek przekraczały odsetki maksymalne , zatem za okres od dnia udzielenia pożyczki do umówionego terminu zwrotu należą się odsetki maksymalne. Ponieważ w umowie pożyczki kwoty 85.000 zł zastrzeżono odsetki umowne

za opóźnienie, których wysokość była wyższa niż przewidziane w art. 359 k.c. odsetki maksymalne, zatem odsetki za okres opóźnienia również należą się w wysokości odsetek maksymalnych, zaś odsetki od pożyczki kwoty 20.000 zł za okres opóźnienia należą się w wysokości odsetek ustawowych.

Pożyczkobiorca M. M. (1) zmarł w dniu 20 stycznia 2010r. a jego spadkobierczyniami na podstawie ustawy zostały pozwane N. M. i małoletnia J. M. każda w 1/2 części, z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wartości ustalonego stanu czynnego spadku po zmarłym dłużniku – na mocy postanowienia z dnia 8 września 2010r. wydanego przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku w sprawie XII Ns 500/10. Po zmarłym M. M. (1) sporządzono w dniu 11 lutego 2012r. spis inwentarza, w którym uwzględniono wierzytelności powódki, bowiem powódka wezwała pozwane do zapłaty należności z tytułu pożyczek wezwaniami z dnia 10 maja 2011r. Jednak do dnia wniesienia pozwu wierzytelności powódki nie zostały zaspokojone.

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 lutego 2015r. (k. 42 i nast.) pozwane wniosły o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

Powódki N. M. i małoletnia J. M. reprezentowana przez matkę A. M. (1) nie uznały zasadności wierzytelności M. R., mimo że zostały ujęte w spisie inwentarza stanu czynnego spadku.

W pierwszej kolejności pozwane zarzuciły, że pożyczka w kwocie 20.000 zł z dnia 31 grudnia 2008r. nie została zaciągnięta przez M. M. (1), ale w imieniu reprezentowanej przez niego spółki prawa handlowego (...) spółki z o.o., ponieważ w miejscu przeznaczonym na podpis widnieje pieczęć rzeczonoego podmiotu. Powódka zatem powinna domagać się zapłaty od spółki istniejącej od 2008r. Co do umowy pożyczki kwoty 85.000 zł z dnia 22 kwietnia 2009r. to powódki zakwestionowały fakt jej istnienia zarzucając, nie mimo nie spłacenia pierwszej pożyczki w terminie, powódka udzieliła kolejną 3x wyższą pożyczkę, co budzi zdziwienie, a potem zwlekała 6 lat z pozwem o zapłatę, choć małoletnie spadkobierczynie mogły już spłacić niesporne co do zasady i wysokości należności. Dalej pozwane wskazały na ograniczenie ich odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031§ 2zd.1 k.c.) oraz wskazały na konieczność zastrzeżenia przewidzianego w art. 319 k.p.c. w przypadku choćby częściowego uwzględnienia powództwa. W toku postępowania pozwane zarzuciły także, że po dziale spadku matka małoletnich wówczas powódek- A. M. (1) - regulowała długi spadkowe według kolejności wynikającej z art. 1025 k.p.c., były to zarówno wspólne jej długi z byłym mężem z tytułu działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej (...) jak i należności publiczne (podatki, składki ZUS), wskazywały zatem na możliwość ograniczenia ich odpowiedzialności zgodnie z art. 1032§1 k.c. (tak w piśmie z dnia 30 czerwca 2016r. k. 366 i nast.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31 grudnia 2008r. pomiędzy M. R. a M. M. (1) została zawarta pisemna umowa pożyczki kwoty 20.000 zł na okres do dnia 2 lutego 2009r. z umownymi odsetkami od kapitału w wysokości 5% miesięcznie. Umowa została podpisana w własnoręcznie przez M. M. (1) w obecności J. R. (męża powódki) w jego biurze, on też przekazał pieniądze, podpis spadkodawcy został opatrzony pieczęcią firmową (...) spółki z o.o. w G. ul. (...) lok.6 z nr Regon i telefonu. Pieniądze były potrzebne M. M. (1) na zakup towaru w C., ponieważ zajmował się produkcją i sprzedażą akcesoriów do telefonów komórkowych. M. M. (1) i J. R. znali się od czasu studiów i darzyli zaufaniem, mąż powódki poznał i pracował do 2004 roku w jednej firmie ze znaną mu żoną spadkodawcy A. M. (1). Mimo niespłacenia pierwszej pożyczki M. M. (1) zwrócił się do państwa R. o kolejną pożyczkę na import towaru z C.. Druga umowa została zawarta w dniu 22 kwietnia 2009r. pomiędzy tymi samymi osobami na kwotę 85.000 zł z terminem zwrotu do dnia 22 czerwca 2009r. i odsetkami za korzystanie z kapitału w wysokości 5% miesięcznie oraz odsetkami karnymi za opóźnienie w wysokości 100 zł dziennie. Umowa została podpisana przez powódkę i M. M. (1) w domu powódki. Pieniądze zostały przekazane pożyczkobiorcy. Małżonkowie R. wiedzieli, że spadkodawca prowadził z pierwszą żoną A. M. (1) działalność w formie spółki cywilnej (...), natomiast nie wiedzieli o rozwodzie oraz o tym, że M. M. (1) zawarł drugi związek małżeński z A. M. (2) oraz że pieniądze miałyby być przeznaczone na działalność (...) spółki z o.o. O fakcie zaciągania pożyczek przez M. M. (1) od żony kolegi J. R. wiedziały matka i siostra spadkodawcy K. M. i K. O., według

wiedzy których pieniądze zostały przeznaczone na zakup towaru w C. na potrzeby spółki z o.o. (...) ,w której obie pracowały w zakładzie produkcyjnym mieszczącym się w D..

O istnieniu tej wiarygodności pozwane dowiedziały się dopiero , kiedy w imieniu powódki M. R. jej pełnomocnik wystosował wezwanie do zapłaty z dnia 10 maja 2011r. skierowane do małoletnich spadkobierczyń N. i J. M. , do pisma nie dołączono umów pożyczek. (wezwania k. 17-18)

Dowód: umowa pożyczki z dnia 31 grudnia 2008r., k. 11;umowa pożyczki z dnia 22 kwietnia 2009r. k.12 ; zeznania świadka J. R. na rozprawie w dniu 28.01.2016r. k. 293 00:56:30 do 01:23:30; zeznania powódki M. R. informacyjne na rozprawie w dniu 9.04.2015r. czas od 00:07:26 do 00:23:00 oraz na rozprawie w dniu 19 lipca 2016r. czas od 00:06:47 do 00:17:30 , zeznania świadka A. M. (2) na rozprawie w dniu 3.11.2015.k. 212-214 czas od 00:08:51 do 00:34:12 oraz uzupełniająco na rozprawie w dniu 5.04.2016r. k. 332-334 czas od 00:03:47 do 00:33:00; zeznania świadka K. M. na rozprawie w dniu 28 stycznia 2016k. 291 czas od 00:18:19 do 00:39:00; zeznanie świadka K. O. k. 292 czas od 00:39:55 do 00:56:20

Bezspornym jest ,że od obu pożyczek nie został uiszczony należny podatek (informacja naczelnika US w S. (koperta k.152) Pożyczki też nie zostały wprowadzone do dokumentacji (...) spółki z o.o. w G., którą założył M. M. (1) w dniu 2 września 2008r. (k. 243 287 sprawozdania finansowe i sprawozdania zarządu spółki za lata 2008 i 2009 , zeznanie A. M. (2))

Bezspornym jest ,że M. M. (1) zmarł w dniu 20 stycznia 2010r. W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z A. M. (2) (od 6.12.2008r.) , z którą miał jedno dziecko – córkę O. ur. w dniu (...) Bezspornym jest ,że A. M. (2) w imieniu swoim i w imieniu małoletniej córki odrzuciła spadek po M. M. (1).

Z pierwszego związku małżeńskiego z A. M. (1) spadkodawca miał dwie córki- pozwane : N. M. ur. w dniu (...) oraz J. M. ur. w dniu (...)

Postanowieniem z dnia 8 września 2010r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku stwierdził, że spadek po M. M. (1) na podstawie ustawy nabyły córki N. M. i J. M. – każda w 1/2 części z dobrodziejstwem inwentarza.

Dowód: dokumenty zgromadzone w aktach SR w Gdańsk –P. w G. XII Ns 500/10

Bezspornym jest ,że małżeństwo M. M. (1) z A. M. (1) zostało rozwiązane przez rozwód pod koniec 2008r. , natomiast nie został dokonany podział majątku wspólnego między nimi ani też byli małżonkowie nie dokonali podziału majątku spółki cywilnej (...) , w ramach której prowadzili działalność gospodarczą od 2000r. (k. 106 i nast. umowa spółki) Oświadczeniem z dnia 28.11.2008r. M. M. (1) wypowiedział swój udział wobec współniczki A. M. (1) i wezwał ją do sporządzenia bilansu likwidacyjnego spółki (k. 110) A. M. (1) wykreśliła siebie z ewidencji podmiotów gospodarczych dot. spółki (...) z dniem 31 stycznia 2009r. (k.111) Natomiast M. M. (1) w dniu 2.09.2008r. założył spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w G. , która została wpisana do KRS postanowieniem z dnia 8.09.2008r. (k.51 i nast.) Ponadto M. M. (1) prowadził własną indywidualną działalność gospodarczą pod nazwą P. i z tego tytułu miał zadłużenie w postaci zaległych składek na ubezpieczenie społeczne(decyzja ZUS z dnia 3.08.2010r. k. 128, zeznania A. M. (2)).

Po śmierci M. M. (1) , w toku sądowego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku sygn. akt XII Ns 500/10, zaczęli zgłaszać się liczni wierzyciele z wnioskiem o wydanie im odpisu postanowienia w/ sprawie. Wierzyciele ci legitymowali się tytułami wykonawczymi w postaci orzeczeń sądowych, powódka wniosła o wydanie na jej rzecz prawomocnego odpisu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku w piśmie z dnia 21.10.2010r. (k. 149 akt XII Ns 500/10)

Wierzyciele ci wystąpili do Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z wnioskiem o sporządzenie spisu inwentarza majątku spadkowego na podstawie art. 637 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 6.04.2011r. w sprawie XII Ns 157/11 sąd nakazał sporządzenie i spisanie inwentarza po zmarłym M. M. (1) i zlecił te czynności komornikowi skarbowemu.

Powódka zgłosiła swój udział w tym postępowaniu na etapie rozpoznawania apelacji wniesionej przez A. M. (1), apelacja została oddalona postanowieniem z dnia 15 lutego 2012r. W sprawie został sporządzony spis inwentarza w dniu 11 lutego 2012r.(pomyłka w dacie , faktycznie protokół sporządzono 11.02.2013r.) ,w którym przyjęto wartość spadku :

- na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu z dnia 24 września 2012r. w sprawie o podział majątku wspólnego i dział spadku ze zniesieniem współwłasności wartość nieruchomości wynosiła 113.650 zł , wartość ruchomości 7.000 zł , wysokość wierzytelności 986,97 zł ;

natomiast długi spadku wyniosły łącznie 270.624,63 zł , w tym :

- na podstawie spisu długów przedstawionego przez A. M. (1) kwotę 74.073,84 zł ,

-na podstawie spisu zadłużenia przedstawionego przez (...) Oddział w S. kwotę 37.887,11 zł

- na podstawie dokumentów wierzycieli w aktach sprawy XII Ns 157/11: wierzytelność M. R. kwotę 122.355,48 zł , wierzytelność (...) spółki z o.o. kwotę 27.903,33zł, P. – Agencja i (...) spółka z o.o. w kwotę 8.404,87 zł

Czysta wartość spadku przyjęta w inwentarzu to wartość ujemna : - 148.987,66 zł

Ze spisu długów i dokumentów przedstawionych przez A. M. (1) do spisu inwentarza wynika ,że wykazała ona połowę (50%) spłaconych przez siebie należności powstałych w czasie prowadzenia wspólnej ze spadkodawcą działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej (...), jak również połowę kwoty ściągniętej ze wspólnego ze spadkodawcą rachunku bankowego w Millennium Bank (zajęcie przez US i ZUS)

Dowód: akta sprawy XII Ns 157/11 oraz XII Ns 491/15 SR Gdańsk – P. w G. i zgromadzone w nich dokumenty – spis inwentarza k. 129-131, zestawienie A. M. (1) k.131 , dokumenty A. M. (1) 132-148

Na wniosek Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. z dnia 11 lutego 2015r. - spis inwentarza z dnia 11 lutego 2012r. (pomyłka w dacie) został uzupełniony postanowieniem Sądu z dnia 6 kwietnia 2016r. o podatek od towaru i usług w wysokości 3.280 ,69 zł i odsetki za zwłokę w wysokości 77 zł

Dowód: akta sprawy XII Ns 157/11 oraz XII Ns 491/15 SR Gdańsk – P. w G.

Wykazany w/w inwentarzu majątek spadkowy po spadkodawcy M. M. (1) pochodził z czasów małżeństwa z A. M. (1) i był to ich majątek wspólny w postaci nieruchomości w K. i D. wraz z nakładami na budynek produkcyjny o wartości łącznej 143.300 zł i ruchomości w postaci samochodu M. o wartości 14.000 zł- o łącznej wartości 157.300 zł wymieniony w pkt I postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 24 września 2012r. w sprawie XII Ns 1551/11 (k. 112-114 akt sprawy) W pkt II postanowienia ustalono wartość i skład spadku po M. M. (1), do którego oprócz udziału w nieruchomościach i ruchomościach opisanych wyżej wchodziło odrębne prawo własności nieruchomości w D. działka nr (...) o wartości 42.000 zł oraz wierzytelności w łącznej wysokości 986,97 zł – łącznie wartość spadku po M. M. (1) wynosiła 121.636,97 zł .

W pkt III postanowienia dokonano podziału majątku wspólnego A. i M. M. (1) , działu spadku po M. M. oraz zniesienia współwłasności nakładów na działce nr (...) w D. w ten sposób ,że na wyłączną własność A. M. (1) przyznano własność nieruchomości położonej w K. i niezabudowaną działkę w D. (działka (...)) , prawo własności samochodu M. tj majątek o wartości 91.800 zł.

Uczestniczki postępowania N. i J. M. jako spadkobierczynie po M. M. (1)

otrzymały po połowie wierzytelności w kwotach po 493,49 zł i 493,48 zł oraz każda z nich udział w 1/2 części w prawie własności nieruchomości położonej w D. stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,1400ha , objętej księgą wieczystą

SR w Słupsku (...) wraz z nakładami o wartości 65.500 zł na wybudowanie budynku produkcyjnego w stanie otwartym na w/w działce – to jest majątek nieruchomy o wartości 107.500 zł.

Nieruchomość powyższa wraz z nakładami, za zgodą sądu rodzinnego, została sprzedana w dniu 17 stycznia 2014r. za cenę 90.000 zł. Podatek od sprzedaży tej nieruchomości wyniósł 17.000 zł

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 24 września 2012r. w sprawie XII Ns 1551/11 k. 112-114, umowa w formie aktu notarialnego z dnia 14.01.2014r. k. 144-149 , postanowienie SR Gdańsk P. w G. IV Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 11.12.2013r. k. 140

-zeznania przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki A. M. (1) informacyjnie k. 7072 (czas : 00:23:05 - 00:57:50)i w charakterze strony na rozprawie w dniu 19.07.2016r. k. 413 (czas 00:21:47 do 00:46:50)

Bezspornym jest, że po śmierci M. M. (1) przedstawiciel ustawowy małoletnich spadkobierczyń – ich matka A. M. (1) - podjęła działania celem ustalenia, czy istnieją jakiegokolwiek długi spadkowe po spadkodawcy i wiedziała, że na zmarłym ciążyły liczne zobowiązania względem ZUS , US oraz w stosunku do innych wierzycieli z tytułu działalności spółki cywilnej (...) – ponieważ za zobowiązania te A. M. (1) odpowiadała solidarnie ze spadkodawcą jako drugi wspólnik spółki cywilnej. Natomiast nie miała wiedzy co do zobowiązań zaciąganych przez M. M. (1) po rozwodzie i zawarciu drugiego związku małżeńskiego z A. M. (2) , dotyczy to w szczególności pożyczek udzielonych przez powódkę. Bezspornym jest, że A. M. (1) zaczęła regulować znane jej zadłużenia wynikające z działalności gospodarczej spółki (...) , ponieważ wierzyciele dysponowali tytułami wykonawczymi wystawionymi zarówno na A. M. (1) i M. M. (1) , a po jego śmierci tylko na A. M. (1). Pierwsze zestawienie tego rodzaju spłaconych wierzytelności A. M. (1) przedstawiła do spisu inwentarza na kwotę 69.273,84 zł (wraz z alimentami na kwotę 74.073,84zł) Dołączone do tego zestawienia dokumenty potwierdzają fakt, że zadłużenie powyższe pochodzi z działalności spółki (...). Z akt sprawy Sądu Okręgowego w Płocku INC 60/10 wynika niezbicie ,że wierzytelność objęta nakazem zapłaty z dnia 11 sierpnia 2010r. wydanemu przeciwko A. M. (1) obejmuje zadłużenie spółki cywilnej (...) , po wszczęciu postępowania egzekucyjnego A. M. (1) spłaciła zadłużenie obejmujące kwotę główną 92.846,08 zł z odsetkami i kosztami postępowania , wierzyciel złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. W kolejnych zestawieniach sporządzonych w toku niniejszej sprawy A. M. (1) sporządziła kolejne , aktualne zestawienia spłaconych długów po M. M. (1)obejmujące 50 % całego zadłużenia , w tym zaległy VAT spółki (...) , należności wobec (...) , (...) sp. z o.o. , (...) S.A. , (...) sp. z o.o. , zajęcie wspólnego rachunku bankowego w Millennium Banku w listopadzie i grudniu 2009 (za życia spadkodawcy) – zestawienia k. 233, 321.

W toku procesu została zawarta między N. M. a A. M. (1) ugoda oraz oświadczenie o uznaniu długu i poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego z dnia 16.10.2015r. , w którym zostały opisane zadłużenia spółki cywilnej (...) na kwotę łączną 124.021,97 zł , odpowiedzialność spadkodawcy do kwoty 62.010,99 zł regres za zrealizowane zajęcie w wysokości 7.347,87 zł – ostatecznie spadkobierczyni N. M. uznała wysokość zadłużenia wobec A. M. (1) w wysokości 34.679,44 zł z tytułu spłaty długów spadkowych i zobowiązała się zapłacić w/w należność do 30.10.2015r. z poddaniem się rygorowi egzekucji na podstawie art. 777§1 pkt 4 k.p.c. (akt notarialny k. 354-357 wraz z klauzulą wykonalności k.349 -352)

Dowód: akta sprawi I Nc 60/10 Sądu Okręgowego w Płocku;

-zeznania przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki A. M. (1) informacyjnie k. 70-72 (czas : 00:23:05 - 00:57:50)i w charakterze strony na rozprawie w dniu 19.07.2016r. k. 413 (czas 00:21:47 do 00:46:50) , kopie dokumentów w sprawie długu wobec PKN (...) k. 130-137 akt sprawy ;

Bezspornie w skład długów spadkowych po M. M. (1) wchodzi nieuregulowane należności składkowe z tytułu ubezpieczenia społecznego, zdrowotnego i na Fundusz Pracy objęte decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 22 maja 2013r. w stosunku do spadkobiercy J. M. nr (...)i N. M. nr(...)na łączną kwotę 37.292,82 zł (w/w wierzytelność była ujęta w spisie inwentarza) , która została częściowo spłacona do kwoty 36.559,74 zł na mocy

umowy nr (...) z dnia 29.05.2014r. o rozłożenie na raty należności z tytułu składek , a częściowo umorzona decyzjami z dnia 17.11.2014r. nr (...) i (...)

Dowód : w/w decyzje (...) Oddział w S. z 2014roku k. 376- 400

Bezspornie w skład długów spadkowych po M. M. (1) wchodzi zaległy za III kwartał 2009roku podatek od towarów i usług należny wobec Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. w wysokości 3.280,69 zł wraz z odsetkami za zwłokę w kwocie 77 zł ,o który na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 6 kwietnia 2016r. został uzupełniony spis inwentarza z dnia 11 lutego 2012r. (dowód: akta XII NS 491/15

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części .

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wnioskując głównie w oparciu o dokumenty urzędowe i dokumenty prywatne, zeznania powódki M. R. , zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki J. M. – matki A. M. (1) , jak również zeznania świadków J. R. , A. M. (2) , K. M. i K. O. . Sąd przeprowadził ponadto dowód z dokumentów zawartych w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Płocku INc 60/10 , w aktach sprawy XII Ns 500/10, XII Ns 157/11 i XII Ns 491/15 Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku. Sąd dokumenty zgromadzone w aktach wskazanych spraw uznał w całości za wiarygodne.

Sąd ocenił przedłożone do akt sprawy dokumenty urzędowe na podstawie art. 244 § 1 k.p.c., zgodnie z którym dokumenty urzędowe, sporządzone w przypisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Dokumenty prywatne Sąd ocenił na podstawie art. 245 k.p.c. Wynika z niego, że dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Przedłożony rzeczowy materiał dowodowy został sporządzony przez uprawnione podmioty oraz w formie prawem przewidzianej. Ich autentyczności i prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron postępowania.

Sąd za pełni w wiarygodne uznał zeznania złożone przez powódkę oraz jej męża J. R., a częściowo uznał wiarygodność świadków A. M. (2), K. M. i K. O. co do faktu zawarcia umów pożyczek pomiędzy M. R. a M. M. (1) na kwoty 20.000 zł i 85.000 zł . W szczególności Sąd dał wiarę zeznaniom matki i siostry spadkodawcy w zakresie, w jakim wskazywały ,że M. M. (1) pożyczył pieniądze od swoich przyjaciół małżonków R. na potrzeby zakupu towaru w C.. Autentyczność podpisu spadkodawcy nie była kwestionowana ani przez A. M. (1) ani przez A. M. (2) , natomiast co do pierwszej pożyczki strona pozwana kwestionowała ,że jest to dług osobisty M. M. (1) , skoro przystawił pieczętę firmową spółki (...) na swoim podpisie. Zarówno dokumentacja (...) spółki (...) za lata 2008 i 2009 złożona do akt przez powódkę , jak i zeznania świadka A. M. (2) nie potwierdziły, że pożyczkę w kwocie 20.000 zł zaciągnęła spółka prawa handlowego. Również w treści samej umowy pożyczki nie wskazuje się spółki jako pożyczkobiorcy, a jedynie osobę M. M. (1) z podaniem adresu , nr dowodu osobistego i nr PESEL . Mając na uwadze więzi osobiste łączące M. M. (1) z małżonkami R. i jego prośbę o pilną pożyczkę, nie sposób uznać ,że przystawienie pieczętki firmowej zmienia osobę pożyczkobiorcy z osoby fizycznej na prawną. Z oczywistych względów zarzut ten nie dotyczy pożyczki na kwotę 85.000 zł z 22 kwietnia 2009r. , brak również dowodów na uznanie jej za umowę pozorną, skoro matka i siostra spadkodawcy potwierdziły fakt wzięcia pożyczki na ponad 100.000 zł. Nie ma również żadnego dowodu , w jaki sposób pieniądze z nich zostały wykorzystane, ani że pożyczki zostały spłacone przez M. M. (1). Pamiętać należy ,że spadkodawca prowadził także własną działalność gospodarczą pod nazwą P. i w ramach tej działalności również mógł kupować towar w C.. Po niespodziewanej śmierci M. M. (1) pożyczkodawca M. R. i jej mąż zwracali się o zwrot pieniędzy i do A. M. (1) , i do A. M. (2) jako zarządu spółki (...) , ale żadna z nich nie poczuwała się do uznania tego długu. Ostatecznie powódka wezwaniem do zapłaty z dnia 10 maja 2011r. skierowała swoje roszczenia do pozwanych spadkobierczyń , ale ich przedstawiciel ustawowy A. M. (1) nie uznawała tego długu jako spadkowego. Ponieważ wierzytelność została na piśmie zgłoszona do postępowania o sporządzenie inwentarza po zmarłym M. M. (1) – została ujęta jako dług

spadkowy w tym inwentarzu, mimo że powódka nie dysponowała tytułem egzekucyjnym, ani tym bardziej tytułem wykonawczym. Pozew o zapłatę został wniesiony dopiero w dniu 14 listopada 2014r., kiedy już prowadzona była spłata wymagalnych zobowiązań prywatnych i publicznoprawnych przez przedstawiciela ustawowego A. M. (1). Nie wiadomo, dlaczego powódka wytoczyła pozew o zapłatę po upływie 4 lat po wydaniu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po M. M. (1) i 3 lata po wezwaniu do zapłaty, mimo że A. M. (1) kwestionowała istnienie tego długu.

Sąd dał wiarę A. M. (1), że spadkodawca nie informował jej o swojej sytuacji finansowej oraz posiadanych zadłużeniach, na co w szczególności wskazywał brak komunikacji między nimi. Spadkodawca nie utrzymywał osobistych relacji ze swoją byłą żoną A. i nie dzielił się z nią informacjami na temat działalności gospodarczej, jaką prowadził oraz tego czy działalność ta przynosi zyski, czy straty. Spadkodawca miał majątek wspólny zgromadzony w czasie małżeństwa z A. M. (1), więc w jej interesie i małoletnich spadkobierczyń było jak najszybsze regulowanie wymagalnych i stwierdzonych tytułami wykonawczymi zobowiązań w obawie przed naliczeniem odsetek za opóźnienie. W szczególności A. M. (1) miała wiedzę o zadłużeniach spółki cywilnej (...), za długi której odpowiadała solidarnie jako współnik, więc w pierwszej kolejności długi te regulowała. Ostateczna wysokość spłaconego zadłużenia z tego tytułu została potwierdzona w treści aktu notarialnego z dnia 16.10.2015r. (k.354 i nast.) - spadkobierczyni N. M. uznała swoje zadłużenie w 1/2 części na kwotę 34.679,44 zł. Druga połowa zadłużenia pozostaje do zapłaty przez małoletnią J. M.. W tym zakresie sąd dał wiarę zeznaniom przedstawiciela ustawowego A. M. (1), które uznał za wiarygodne, mając w szczególności na względzie, że są spójne i pozostają w logicznej całości z resztą zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Ponieważ wysokość długów spadkowych ujęta w inwentarzu została ustalona na kwotę - 270.624,63 zł, zatem należy ustalić, czy i w jakiej wysokości powinna zostać zaspokojona wierzytelność powódki dochodzona w niniejszej sprawie w wysokości 105.000 zł z odsetkami maksymalnymi od daty wymagalności wynikającej z umów pożyczek.

Spadkobierczynie na mocy postanowienia z dnia 24.09.2012r. sygn. akt XII Ns 1551/11 o podziale majątku wspólnego i dziale spadku otrzymały ostatecznie nieruchomości w D. o wartości 107.500 zł i wierzytelności w kwocie 986,97 zł – łączna wartość spadku 108.486,97 zł. W inwentarzu z lutego 2013r. wartość masy spadkowej wyceniono na podstawie w/w postanowienia na kwotę 121.636,97 zł, faktycznie nieruchomości spadkowa została sprzedana za cenę 90.000 zł w styczniu 2014 roku.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym jest fakt odpowiedzialności pozwanych, jako spadkobierców, którzy przyjęli spadek po zmarłym M. M. (1) z dobrodziejstwem inwentarza. Nie jest sporna wartość czynna spadku ustalona w inwentarzu według szacunkowej wyceny z postanowienia działowego (121.636,97 zł) oraz rzeczywista wartość spadku – nieruchomości, które została sprzedana za zezwoleniem sądu rodzinnego (90.000 zł + 986,97 zł wierzytelności). Spór początkowo koncentrował się na tym, czy uregulowanie zadłużenia z tytułu działalności spółki cywilnej (...) należało zakwalifikować jako spłatę długu spadkowego. Mając na uwadze całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w pierwszej kolejności Sąd uznał, że spłaty zadłużenia, jakie przedstawiciel ustawowy A. M. (1) uregulowała z tytułu zadłużenia spółki cywilnej (...) ani w całości, ani w 50% nie można uznać za zaspokojenie długu spadkowego. Zasadnie wskazywała powódka, że przedstawicielka pozwanych powyższe zadłużenie uregulowała występując w charakterze współnika spółki cywilnej odpowiadającego solidarnie z M. M. (1), to znaczy w charakterze podmiotu odpowiadającego za ten dług osobiście. Mając na uwadze treść aktu notarialnego z dnia 16 października 2015r. uznać należy, że A. M. (1) przyznała, że dokonała spłaty ujętych w nim zobowiązań nie jako przedstawiciel ustawowy spadkobierców z tytułu długu spadkowego, lecz jako dłużnik osobisty. Uznać należy, że działała jako dłużnik solidarny i spełniając swoje zobowiązanie stała się w takim samym stopniu wierzycielem w stosunku do masy spadkowej jak powódka M. R., przysługuje jej roszczenie regresowe w stosunku do spadkobierców N. i J. M. zgodnie z zawartą ugodą.

Kolejnym punktem sporu było również, czy ma znaczenie dla uwzględnienia wierzytelności powódki bezsporny fakt zadłużenia spadkodawcy z tytułu zaległości podatkowych i składek ZUS wynikających z decyzji o charakterze administracyjnym, których wartość nie przekroczyła czynnej masy spadku, przy czym zaległość wobec ZUS stanowiąca jednocześnie wierzytelność uprzywilejowaną została spłacona w 2014 roku. Nasunęła się wątpliwość, czy

choć wartość czynna masy spadku została zmniejszona, to czy po stronie powodowej, jako jednym z wielu wierzycieli spadkodawcy, wciąż istnieje uprawnienie do domagania się zasądzenia w całości przysługującej jej wierzytelności, z zastrzeżeniem jedynie wynikającym z dyspozycji art. 319 k.p.c. Powódka powoływała się przy tym na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 marca 2013r. V ACa 1007/12 „kwestia czy długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku wobec jego przyjęcia z dobrodziejstwem inwentarza, nie podlega badaniu w postępowaniu rozpoznawczym. Ograniczenie odpowiedzialności dłużnika spadkobiercy może być zastrzeżone w wyroku (art. 319 k.p.c.) bądź w klauzuli wykonalności (art. 792 k.p.c.) Ustalenie, czy istnieje spadek pozwalający na zaspokojenie zaległości, należy do postępowania egzekucyjnego”. Zdaniem sądu w niniejszej sprawie stanowisko strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie

W ocenie sądu w okolicznościach tej sprawy znajdzie zastosowania art. 1032 § 2 k.c. jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacając niektóre długi spadkowe wiedział o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi on odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe.

Sąd doszedł do wniosku, że spadkobiercy M. M. (1) ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe do wartości stanu czynnego spadku, którego jednak rzeczywista wysokość ostatecznie wyniosła kwotę 90.000 zł z tytułu ceny sprzedaży nieruchomości w D. i 986,97 zł tytułem wierzytelności, którą należało pomniejszyć o wierzytelności korzystające z pierwszeństwa na podstawie art. 1025§1 k.p.c. w postaci zaległych należności składkowych ZUS objętych decyzjami z dnia 22 maja 2013r. – w kwocie 37.292,82 zł i należnością I Urzędu Skarbowego w G. w kwocie 3357,69 zł dodaną do spisu inwentarza postanowieniem z dnia 6.04.2016r. w sprawie XII Ns 491/15.

Podstawową zasadą dziedziczenia spadku z dobrodziejstwem inwentarza jest ponoszenie przez spadkobiercę odpowiedzialności za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Jak wynika jednak z powyższych regulacji reguła ta zostaje wyłączona, jeżeli spadkobierca podstępnie zataił część majątku spadkowego lub zgłosił nieistniejące długi. Działanie tej zasady zostaje też ograniczone w wypadku, kiedy spadkobierca spłaca niektóre długi spadkowe, wiedząc o istnieniu innych długów spadkowych. Ustawodawca przewidział możliwość i zakres korzystania z dobrodziejstwa inwentarza z rzetelnością zachowania spadkobiercy. W wypadku nieuczciwych zachowań nakierowanych na zafałszowanie stanu spadku traci on ten przywilej całkowicie, natomiast w wypadku nieuprawnionego faworyzowania niektórych wierzycieli z krzywdą innych, znanych spadkobiercy, jego odpowiedzialność poszerza się na tyle, by zapewnić także pominiętym wierzycielom należyte zaspokojenie. Spadkobierca ponosi wówczas odpowiedzialność za nieuwzględnione długi ponad wartość stanu czynnego spadku, do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe (wyrok SN z dnia 20 lutego 2014r., I CSK 264/13, LEX nr 1523429).

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza ogranicza odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe. Ograniczenie to nie ma znaczenia, jeżeli stan czynny spadku pozwala na zaspokojenie wszystkich wierzycieli. Mogą być one realizowane w dowolnej kolejności, według chwili zgłoszenia, czy daty wymagalności. Jeżeli jednak długi spadkowe przekraczają wartość aktywów, szczególnego znaczenia nabiera określenie sposobu realizacji zobowiązań aktywa te przekraczających. Zakres odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania spadkowe określa ustalony w spisie inwentarza stan czynny spadku, czyli wartość aktywów pozostawionych przez zmarłego. Sytuacja, w której długi spadkowe przekraczają wartość stanu czynnego spadku, wymaga ustalenia kryteriów kolejności ich należytego zaspokojenia. Dłużnik ma obowiązek uwzględnienia interesów wszystkich wierzycieli spadku, ale także obowiązujących w tym zakresie przepisów, między innymi dotyczących egzekucji. W przypadku dziedziczenia z dobrodziejstwem inwentarza pojawia się problem zobowiązań objętych przywilejami egzekucyjnymi, co zostało uregulowane w art. 1025 k.p.c. zabezpieczonych hipoteką, czy też należności, do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.), o ile nie zostały zaspokojone w kolejności piątej. Zgodnie z art. 1025 § 1 k.p.c. z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokajają się w następującej kolejności: koszty egzekucyjne; należności alimentacyjne; należności za pracę za okres 3 miesięcy do wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach oraz renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i koszty zwykłego pogrzebu

dłużnika; należności zabezpieczone hipoteką morską lub przywilejem na statku morskim; należności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystające z ustawowego pierwszeństwa oraz prawa, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu; należności za pracę niezaspokojone w kolejności trzeciej; należności, do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.), o ile nie zostały zaspokojone w kolejności piątej; należności wierzycieli, którzy prowadzili egzekucję; inne należności.

Wierzytelności objęte przywilejami egzekucyjnymi podlegają zaspokojeniu w pełnej wysokości w pierwszej kolejności przed innymi wierzytelnościami. Rozumieć przez to należy, że zaspokojenie należności uprzywilejowanych w zakresie, w jakim wyczerpuje to wartość aktywów spadku powoduje, że spadkobierca zostaje zwolniony z odpowiedzialności wobec innych wierzycieli, o których istnieniu nie wiedział. Według zasady uprzywilejowania należności podlegające zaspokojeniu z tej sumy podzielone są według kolejności zaspokojenia na kategorie, z których każda kolejna kategoria jest zaspokajana po całkowitym zaspokojeniu kategorii poprzedniej. Należność objęta przedmiotowym zakresem dwóch lub więcej kategorii zaspokojenia będzie zaspokojona zawsze w kolejności właściwej dla kategorii wcześniejszej. Znajdująca wyraz w art. 1025 k.p.c. zasada pierwszeństwa wynikającego z ustawy polega na tym, że zaspokojenie należności zaliczonych przez ustawodawcę do bliższej kategorii nastąpi przed należnościami umieszczonymi w dalszej kategorii, tak więc jeżeli suma objęta podziałem nie wystarczy na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, zasada ta wyłączy zaspokojenie wierzycieli, których należności znajdują się w dalszej kolejności.

Na gruncie niniejszej sprawy wykazane zostało, że istnieją wierzytelności uprzywilejowane, które obejmują: zadłużenie spadkodawcy z tytułu nieregulowania składek ZUS w wysokości 37.292,82,82 zł oraz zaległość VAT wobec Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. w kwocie 3357,69 zł. – łącznie 40.650,51 zł należności uprzywilejowanych. Przy uwzględnieniu, że pozwane ponoszą odpowiedzialność jedynie do kwoty wartości czynnej spadku wynoszącej 90.986,97 zł, odpowiedzialność pozwanych wobec powódki i innych wierzycieli ogranicza się do kwoty 50.336,46 zł stanowiącej różnicę tych wartości.

Zgodnie z intencją ustawodawcy zadłużenie podatkowe powinno być spłacone w pierwszej kolejności przed wierzytelnościami osobistymi. Zdaniem Sądu uregulowanie zadłużeń wobec ZUS w roku 2014 przez stronę pozwaną nastąpiło w prawidłowej kolejności. Przedstawicielka pozwanych uregulowała również wierzytelności osobiste ze wspólnej ze spadkodawcą działalności gospodarczej w spółce (...), które charakteru uprzywilejowanego nie mają, natomiast jej roszczenia regresowe do spadkobierczyń lokują się w tej samej kategorii co wierzytelność powódki – pkt 10 art. 1025 § 1 k.p.c. „inne należności” Na dzień orzekania wierzytelność przysługująca Pierwszemu Urzędowi Skarbowemu w G. z tytułu zaległego VAT jest również wierzytelnością uprzywilejowaną, korzystającą z pierwszeństwa zaspokojenia w całości przed wierzytelnością przysługującą powódce i A. M. (1). W niniejszej sprawie ustalone zostało, że (...) - Oddział w S. częściowo umorzył zobowiązanie spadkobierców, jaka powstało z tytułu nieregulowania przez spadkodawcę składek na ubezpieczenie społeczne i inne, w związku z tym koniecznym było dokonanie oceny, jaki skutek wywołuje zwolnienie pozwanych z tego długu względem pozostałych wierzycieli. Sytuacja, w której długi spadkowe przekraczają wartość stanu czynnego spadku, wymaga ustalenia kryteriów kolejności ich należytego zaspokojenia. Dłużnik ma obowiązek uwzględnienia interesów wszystkich wierzycieli spadku, ale także obowiązujących w tym zakresie przepisów. Zdaniem Sądu stwierdzenie, że w przypadku odpowiedzialności osobistej wszystkie długi ulegają proporcjonalnej redukcji nie rozwiązuje problemu zaspokajania wierzycieli. Na tle ograniczonej odpowiedzialności za długi spadkowe, co ma miejsce w przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, otwarta pozostaje kwestia zakresu tej odpowiedzialności w sytuacji, gdy niektórzy wierzyciele spadku nie zrealizują swoich wierzytelności, na przykład częściowo zwolnią spadkobiercę z długu, co nastąpiło w stosunku do pozwanych. Przepisy prawa spadkowego nie pozwalają na udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, czy wierzyciel zaspokojony w części zgodnie z zasadami redukcji długów spadkowych może żądać zaspokojenia w dalszej części, powołując się na fakt, że spadkobiercom pozostał majątek spadkowy, ponieważ wierzyciel korzystający z pierwszeństwa zaspokojenia swojej wierzytelności nie zrealizował, w konsekwencji ze swojego prawa rezygnując. Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi na stanowisku, że zwolnienie z długu przez

wierzycieli korzystających z pierwszeństwa zaspokojenia nie stwarza po stronie dalszych wierzycieli uprawnienia do egzekwowania przysługujących im wierzytelności. Pomimo, że nastąpiło zwolnienie z długu, należy rozumieć to w ten sposób, iż mimo to masa spadkowa została wyczerpana w tej części i nie jest ona już czynna. Sąd podziela pogląd, że czynności wierzycieli korzystających z pierwszeństwa zaspokojenia nie powinny mieć wpływu na sytuację prawną pozostałych wierzycieli. Powinny odnosić skutek wyłącznie w stosunku do dłużnika, któremu pozostanie ta część aktywów, jaka posłużyłaby na zaspokojenie pozostałych wierzycieli. Zwolnienie z długu wywołuje tylko i wyłącznie skutki prawne w sferze prawnej dłużnika, a nie pozostałych wierzycieli spadku (tak m.in. Andrzej Kidyba (red.), Elżbieta Niezbecka w Komentarzu do art.1032 Kodeksu cywilnego).

Podsumowując, Sąd doszedł do wniosku, że gdyby doszło do prawidłowego zaspokojenia wierzycieli przez pozwanych, to stan czynny spadku po spłaceniu wszystkich wierzytelności uprzywilejowanych wyniósłby 50.336,46zł, a kwota ta powinna zaspokoić w równym stopniu wierzytelność powódki M. R., jak i A. M. (1) - w ocenie sądu uzyskany w toku procesu tytuł wykonawczy A. M. (1) na podstawie ugody z córką N. zgodnie z art. 5 k.c. stanowi nadużycie prawa.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd doszedł do wniosku, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części, co do kwoty 25.168,23 zł ($\frac{1}{2}$ z 50.336,46 zł) z odsetkami ustawowymi od dnia doręczenia pozwany odpisu pozwu (co nastąpiło w dniu 3.02.2015r.) Zasądzona kwota w całości konsumuje należne od spadkodawcy odsetki za korzystanie z kapitału i za opóźnienie, zaś pozwane odpowiadają za dług własny i własne opóźnienie w spłacie należności na rzecz powódki.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł, jak w pkt I wyroku na podstawie art.1031§ 2 k.c., art. 1032 § 2 k.c. w zw. z art. 1025 k.p.c.; a w pkt II wyroku oddalono powództwo w pozostałej części z przyczyn omówionych wyżej.

O kosztach postępowania Sąd orzekł, jak w pkt III wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Ostatecznie powódka utrzymała się ze swoim stanowiskiem w 24%, zaś pozwane w 76%, w związku z czym to na powódce spoczywa obowiązek pokrycia różnicy kosztów, jakie zostały wygenerowane w toku niniejszego postępowania po wzajemnej kompensacie. Powódka stosownie do stopnia wygranej powinna otrzymać kwotę 2128,08 zł (opłata od pozwu + koszty zastępstwa 3617 zł), zaś powódki 2748,92 zł (koszt zastępstwa procesowego) – różnica to kwota 620,84 zł na korzyść pozwanych. Na zasądzoną od powódki na rzecz pozwanych kwotę składały się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013, poz. 461). Na zasądzoną kwotę składała się również opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.